

Jelenczki István

Mindhalálig

„...Mi vagy Te nékem? Szomjamra ital,
Sebemre ír és bánatomra dal,
Tűzhely, amelyhez térti soh'se késem.
Márvány, amelybe álmaimat vésem.
Át egen, földön, folyón, tengeren,
Rögön, hanton, koporsófedelen:
Szeretek mindhalálig, nemzetem!”

(Reményik Sándor: Mindhalálig)

Tisztelet az olvasónak, köszöntöm Önöket, a Szent Korona,
Boldogasszony, Szűz Mária királynőnk országában.
Mélyen tisztelt Megtartó Őseink, köszöntelek benneteket, akik velünk vagytok,
és lesztek mindörökké, köszönöm, hogy itt lehetünk.

„Magyarnak lenni nem »nacionalista« tett, hanem emberi kötelesség.
Akkor lehetünk igazán emberek, ha őszintén és tisztán magyarok vagyunk.
Miért akarják elvenni tőlünk ezt a jogunkat, amivel tartozunk az emberiségnek.”
(József Attila: Ki a faluba, 1930.)

Az Ember Isten fia, fiatal faágként, egy viharos szélben meghajolva rátekinthet a már lehullott gallyakra, levelekre. Az újabb szélvihart már villámlások sora is elkíséri, amely mintha átvilágítaná a földkérget, és láthatóvá válik a földfelszínen megbúvó élő gyökér, erezet. Majd egy még erősebb szélcsapás mozdítja el a fiatal faágat, amely ráhajolva, már-már érinti a földet, de nem törik el. Egyre több gyökérre, ereszre lát rá, nézése elindul a törzshöz, s tekintete önmagához ér el. Önmagára tekint a lombkorona szerteágazó sűrűjében, és látja a föld méhében Önmagát, az idők idejében megtartó gyökérzetében.

A magyar önazonosságnak a tiszta formája, tiszta forrása ma is létezik, bennünk van. Abban a több tízezer éves történetünkben, történelmünkben, amit ránk hagytak az ősök, a hősök megtartó élete és áldozata.

Minden történelmi helyzetben a Haza üdvét kell szolgálni mindenkinek, legyen az politikus vagy bármelyik honfitársunk. A Haza és a Nemzet *nem* politikai rendszerekhez kötött.

Őseink, hőseink, akik több évezreden át megtartották a Kárpát-medencét magyarnak, azt a kötelező felelősséget ruházták ránk, hogy akik a magyar nyelvet beszélnek, akik a magyar földben megtermelt búzából készült kenyeret eszik, azok soha ne hódoljanak be idegen nagyhatalmaknak, legyen az tatár, török, Habsburg, szovjet, vagy a most rajtunk uralkodó globális háttérhatalom.

Szentség a Létezés. Szentség az Élet. Az Isten-Ember, Ember-Isten nem áru. Nem áru a történelme, a nyelve – a magyar nyelv esetében az egyik ősnyelvről beszélhetünk, ha nem az ősnyelvről –, nem áru a történelmi hagyománya, népművészete, műveltsége, tudott tudása. Nem áru az élete, a családja, az egészsége, tanulása, művelődése. Minden ember történeti jelenvalósága szakrális.

A létrontás totális háborúja folyik nagyon-nagyon régen. Háború folyik az emberi lélek ellen, az emberi lelkekért. Háború – megváltozott eszközökkel. A hazugságon, a megtévesztésen alapuló, legkifinomultabb hadjárat folyik az emberi gondolkozást átalakító, állat-emberré lefokozó eszközrendszerrel, az Isten, az emberi szellem, a lélek ellen, az emberi lelkekért. Konzum-idiótává, fűrészporgyúvá, „disznó-tudatúvá” nevelik a világot, mindenhol, határokon innen és túl, azaz határtalanul, gátlástalanul elpusztítanak mindent, ami az Őgi világosságot, az Isteni tudást köti össze az Emberrel, az Ember idő-térbeli jelenvalóságával, a földi életével.

Az agymosáson alapuló médiaterror a hamis tudat fogyasztói börtönébe zárja be a világot.

Addig, amíg a tőke háttéruralma, média-diktatúrája, terrorja uralja a világot – a nyomtatott és az elektronikus sajtót, a televíziókat, a rádiócsatornákat csaknem mindegyikét –, és előre megfontolt szándékkal teszi tönkre az emberi gondolkodás és cselekvés erkölcsét, az emberiség évezredek alatt kialakult természetes minőségét, annak tisztaságát, egyetlen lehetséges program létezik: mindezek kiiktatása, megszüntetése. Nincs más út. Nincs alku.

Hűség. A tudott tudásnak, a magyar szellemi hagyománynak, amíg világ a világ, és az meg- és fennáll, a magyar nemzet az egyik őrzője – a Mag megőrzőjeként, a Tudás népeként.

Ezt, a tudott tudáson alapuló Nemzetet, a Magyarságot kell eltüntetni a Föld színéről – szerintük.

A létrontás háborúja folyik minden olyan belső, a nemzetet megtartó erő ellen, amely meg akarja tartani ősi, szakrális hitét, hagyományát, műveltségét, vissza akarja állítani a történelmi Szent Korona országát. Igen, a Szakrális Királyságot.

A legfontosabb teendő a nemzeti öntudat visszaállítása. Visszaállítása az értelmes, teremtő, építő emberi életnek, amely családban, közösségben, nemzetben, hazában leli meg, éli, alkotja természetes, boldog jelenvalóságát.

Felelősség. Felelősség a teremtett mindenségért. Felelősség a létezésért, a Nemzetért, a családért, önmagunkért.

Ez az erő nem legyőzhető. Ez a kialakítható belső szakrális erő, amely minden finánciókénél jobban tudja cselekvésre, megtartó munkára sarkallni a nemzet meg- és fenntartása érdekében tenni akaró honfitársainkat. A Nemzetet megtartó honfitársaink munkájában meghatározóan kell jelen lennie annak, hogy képviselik és megvalósítják a magyar történelmi hagyományhoz, a hozzá szervesen kötődő szellemi szakrális erőből fakadó hitet, erkölcsöt, a népművészet, a műveltség és a tudomány évezredek, a Hazát megtartó értékeit.

Hitem, meggyőződésem, hogy a magyar nemzet több ezer éves történelmi öröksége, népművészete, szellemi hagyománya, kultúrája olyan megtartó és fenntartó erő, amely nem vehető el tőlünk, ami olyan számunkra, mint az elpusztíthatatlan Életfa.

Áldozat. Magunkban kell helyreállítani azt az Istentől kapott ajándékot, amit csak bérbe, használatra kaptunk, amióta világ a világ, örök időkig, a Kárpát-medencét.

Először mindenkinek saját magában kell visszaállítania a Kárpát-Haza egységét. Trianont először magunkban kell ledöntenünk.

Érezze meg, és ha megérezte, megélte, állítsa helyre, ott legbelül a lelkében, a szívében, a gondolataiban, és legfőképp a tetteiben a Szent Korona országát.

Állítsa helyre, tegye a középpontba Istent, a Nemzetet, a Hazát, az őseink, hőseink iránti szeretetét, tiszteletét, és én hiszem, hogy megtalálja önmagát benne. Őseink, hőseink bennünk élnek tovább, nekik tartozunk hálával és a soha nem felejtés felelősségével, ami legalább annyira jelent büszkeséget, amennyire szomorúságot, és legfőképp méltóságot. Őseink, hőseink megtartották számunkra a földet, az édesanyát, Babba Máriát, Boldogasszonyunkat, a Szent Koronát, és országát, Magyarországot. Hiszem és vallom, ha ez a helyreállítás ott a lelkekben megfogyan, cselekvő tette nemesül, akkor a történelmi időben igenis újból eggyé forrhat az, ami örök időktől egy volt, és az lesz a Kárpát-Haza.

Ezt a teremtő erőt, hűséget követeli tőlünk őseink áldozata, követeli tőlünk felelősségünket az iránt, ami öröktől fogva a miénk. A megtartó hősi múltunk követeli az itt élő, magyar lélek-lélegzettel létezők, az ősnyelvet beszélők hitét és akaratát, amelyek a közös Haza feltámadását beteljesítik.

Visszatalálni az igaz saját múltunkhoz, a feltáratlan, elfeledett, meghamisított, fel nem dolgozott múltunkhoz.

A múltunk visszavétele, annak egyszerre örömteli és fájdalmas mivolta csak a Szembenézés Tekintetének erején keresztül, a visszavett ÖN-KÉP által vezethet a gyógyulás öngyógyító folyamatához.

Szembenézés. Szembenézés mindazzal, ami történt velünk, a Magyar Nemzettel és benne az egyedi, személyes magunkkal, sorsunkkal. Föltárni, mélységeiben IGAZ módon megmutatni a Nemzet sorsfordulóinak traumáit, tragédiáit úgy, hogy soha ne felejtsük el a magyarság hivatását, a történelmében mind a mai napig jelen lévő szakrális küldetését.

Tekintetbevétel. Csak úgy tudom tekintetbe venni a másikat, a velem szembenézőt, ha először magamat tekintetbe veszem. A magyar nyelv csodálatos. A tekintetbevétel nem más, mint a másik emberrel való azonosulás, befogadás, „eggyé válás”. Látlak téged teljes valódban. Ezt az ősi tudást, amely mindenkiben ott van, ott rejtőzik, újból és újból elő kellene hívnunk önmagunkból, vissza kell, kellene vennünk, mert a miénk.

Odatartozás joga. Évezredek, évszázadokon keresztül a Kárpát-medencében élő népek történelmében a sikeresen megvívott és a veszteséggel elszenvedett csaták, háborúk után alakulhatott ki az a helyzet, amelyben a Magyar Nemzet önmagát külső és belső erőknek kiszolgáltatva fosztotta meg az odatartozás jogától. Attól, hogy Önmagához tartozzon teljes mivoltában, a mindenkoron megtörtént történelmében, amely legalább annyira dicsőséges, mint amennyire nem. A megtagadott, az elhazudott, az agyonmanipulált magyar történelmi fejlődéstörténetet kell, kellene tisztázni. Rendbe tenni, visszavenni a magyarság jogosan méltó helyét, ami az emberiség történelmében megilleti a Magyar Nemzetet. Visszatalálni a Helyhez, önmagunk Helyéhez.

Először mindenkinek magának kell elvégeznie ezt a belső zarándokut. Ez kell ahhoz, hogy az Odatartozás – Önmagunkhoz tartozás bizonyossága viszszaálljon, rendeződjék.

Megmaradás. A magyar nép a szkíta-hun-avar-magyar folytonosságában, történetében és történelmében bizonyította, a pozsonyi csatától Trianonon át 1956-ig, hogy milyen hatalmas a szabadságvágya, és milyen megtartó erővel tudta megőrizni önmagát a történelem legkiszolgáltatottabb, vérzivataros századaiban.

A Haza, a Nemzet azonosságot teremt, önazonosságot, a létrejött kötést, amely oldhatatlan, az Éghez, a Földhöz, a Helyhez, a Hazához.

„.....az igaz művésznek mindenütt a világon, minden időben és minden körülmények között a sors által rendelt kötelessége (volt, van és lesz), hogy a maga népének és szülőhazájának sorsát vállalja, s élete munkájával szülőhazáját és annak népét megbecsült hagyományainak szellemében, hűségesen szolgálja.”

(Kós Károly)

*„Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.”
Akarom.*

Lovász Irén

A valahova tartozás biztonsága

A magyar identitás tudata számomra elsősorban biztonságérzetet ad. A valahova tartozás biztonságát. Így fogalmaztam meg a *Belső hang* lemezem záróénekében:

*„Földanya lábam alatt,
Égapa fejem fölött,
én magam a tengely,
én magam a tengely.*

*Gyökereim erősen,
gyökereim biztosan
tartanak a szélben,
tartanak a szélben.”*

József Attila születésnapján születtem. Az ősök hagyatékának jelenvalósága, a hagyományos értékek folytonossága kamaszkorom óta tudatosult, meghatározó felismerés, melyre az ő szavai döbbsentettek rá:

*„Én úgy vagyok, hogy már száz ezer éve nézem, amit meglátok hirtelen.
Egy pillanat s kész az idő egésze,
mit száz ezer ős szemlélget velem...
(...)
az Ős vagyok, mely sokasodni foszlik:
apám- s anyámmá válok boldogon,
s apám, anyám maga is ketté oszlik
s én lelkes Eggyé így szaporodom!”*

Az „itt élned, halnod kell” bizonyossága kicsi gyermekkorom óta erős erkölcsi parancs. A hazaszeretet nem üres szólam, hanem mély érzelemmel telített fogalom volt mindig. Emiatt sose cseréltem „szívet s hazát”. Az édes anyanyelv identitásalkotó jelentősége gyakran a tudatalattiban marad. Egy sorsfordító élethelyzetben fogalmazódott meg bennem tudatosan, hogy nem tudnék olyan emberrel élni, aki nem tudja folytatni a számomra nyilvánvaló, alapvető magyar verssorokat, mert akinek „*térkép e táj, nem tudja, hol lakott itt Vörösmarty Mihály*”.

Minden a családban kezdődött. „*Nótás kedvű volt az apám*”. A Himnusz, a Leventében tanult dalai és kedves nótái éneklése közben néha könny csillogott a szemében. Mikor „*édesanyám ringatott, mesélt*”, az anyatejjel szívtam magamba a nagykunsági magyar népdalok éltető világát. Édesanyám ma is folyton dalol. Nekem Ő a közvetlen Tiszta Forrás. Családunkban gyermekkorom óta természetes önkifejezési eszköz volt a költészet, a dal. Jelenléte szinte létfeltétel, mint a levegő. Most már tudom, hogy mindaz, amivel ma foglalkozom, mélyen gyökerezik bennem, identitásom meghatározó része.

Évek óta az emberi hang gyógyító szerepe foglalkoztat. Kivált az, hogy a népdaléneklés milyen módon alkalmazható napjainkban a hagyománypedagógiában, az identitásépítésben, a terápiában, a lelki egészségre nevelésben. Művészi, terápiás és pedagógiai munkám alapja egyaránt a dalolás identitás erősítő hagyományos szerepe. Erre épül a *Gyógyító hangok* című lemezsorozat, az évek óta működő *Dalolóköri*, a *Hagyománypedagógia és Népdaléneklés* kurzusaim a Károli Egyetemen, valamint a *Hang és terápia* óráim az ELTE zene-terapeuta-képzésében.

Azt tapasztalom, hogy régi magyar népdalok éneklésével egyének és közösségek bizony képesek önmaguk számára új valóságot, új, erős, biztonságot adó *identitást* teremteni, akár egy olyan európai zajos nagyvárosban, mint Budapest még a XXI. században is.

Azt vallom, hogy öngyilkos civilizációnkban még mindig nem késő, hogy visszataláljunk természetes túlélési stratégiáinkhoz. Ezek közé sorolom a kreatív művészeteket, beleértve a népművészetet: táncot, zenét, költészetet és a kézműves mesterségeket is. Mert a hagyományos értékek folyamatos átadásának, szabad átörökítődésének jelentős szerepe van az egészséges egyéni és az

egészséges közösségi identitás építésében. A kultúra változik. Nem konzerválni és vitrinbe zárni kell régi értékeit, hanem megismerni, a mai világunkra alkalmazni, a magunk javára fordítani annak segítő erejét! Nem a hagyományt kell megmenteni, hanem önmagunkat, veszélyben lévő civilizációnkat és gyermekeink lelkét a hagyományos értékek erejével! Különböző gyermekeink biztonságos támasz nélkül kóvályoghatnak a globális káosz forgatagában, az „anything goes” gyökértelen, értékvesztett, veszélyes szabadságában.

A dalolóköri résztvevőinek írásos vallomásai szerint a népdalok „igaz üzenetet hoznak az őstől, az elődökről, megérintik az én legmélyét, kitágítják az egyén tér- és időérzékelését. A népdalok éneklése felemel, feltölt, megnyugtat, kiegyensúlyozza a belső ént, segíti megtalálni a gyökereket, segít hazatalálni.” Egyikük így fogalmazott: „vége a bicebóca létnek”. Azaz az archaikus magyar népdalok rendszeres éneklése képes kiegyensúlyozni, biztonságos önazonosságot adni, segít a nemi, egyéni és nemzeti identitás építésében és fenntartásában, lelki stabilitást, lelki gyógyítást hozhat.

Azt szeretném, hogy közoktatásunkban a zenetanítás élményszerzéssel döbbsen rá a gyermeket arra, hogy a művészetek, a zene, a népzene, a dalolás segítségével jobb és élhetőbb az élet. Mert a művészetek a túlélési stratégiánk részei. Azaz identitásunk megteremtésének, fenntartásának, kifejezésének, és ezzel az öngyógyításnak hatékony eszközei. Eredendően erre valók.

Tehát magyar identitásunk tiszta forrása népdalainkban még mindig, időről időre előtör édes anyanyelvünkön, szürreális képalkotásunk, szimbolikus kifejezésformánk határtalan gazdagságával. Kodályi értelemben vett zenei anyanyelvünk lelki mélységeink és magasságaink megjelenítésének, kifejezésének évszázadok óta kifinomult, kikristályosodott eszköze. Csak merjünk és tudjunk élni vele!

Márfi Gyula

Gondolatok a magyar hazaszeretetről

Ha én ma Németországban kimondom azt, hogy magyar vagyok, szeretem népemet és hazámat, és a világ népei közt elsősorban a magyarokért érzem felelősnek magam, könnyen meggyanúsíthatnak azzal, hogy nacionalista, sovíniszta, rasszista, sőt fasiszta vagyok. De megkaphatom az antiszemita és az iszlamoFOB jelzőket is, és megvádolhatnak azzal is, hogy szeparatista vagyok, aki bomlasztja az Európai Unió egységét.

Pedig én biztos vagyok abban, hogy a fenti jelzők egyike sem illik rám. Én szeretem a világ minden népét és nemzetét, szoktam is globálisan mindegyikért imádkozni, ugyanakkor az is igaz, hogy elsősorban hazám sorsát tekintem szívügyemnek.

Én Balassi Bálint, Zrínyi Miklós, Vörösmarty Mihály, Arany János, Petőfi Sándor, Juhász Gyula, Ady Endre és más költők hazafias költeményein nevelődtem, de utódja voltam 22 éven át Mindszenty József veszprémi püspöknek is, aki egyházi körökben határainkon túl legalább annyira ismert, mint a külföldi focisták közt Puskás Ferenc.

Mindszenty száműzetésének éveiben, 1971 és '75 közt, bejárta Észak- és Dél-Amerikát, Ausztráliát és Új-Zélandot, hogy az ott élő, magyar származású honfitársait felkeresse, őket hitükben és magyarságukban megerősítse. Egyszer – körülbelül nyolcvanévesen – eljutott Johannesburgba, a Dél-Afrikai Köztársaság fővárosába is. Körbetelefonálta a város kórházait arról érdeklődve, hogy ápolnak-e valahol magyar származású beteget. Kiderült, hogy az egyik kórházban van egy ilyen beteg, aki egyébként református, tehát gyónni, áldozni biztosan nem fog, és a betegek kenetét sem kéri. Ennek ellenére, és dacára a nagy melegnek és a fárasztó utazásnak, Mindszenty azonnal kocsiba ült, és elbeszélgetett ezzel a református asszonnyal csak azért, mert magyar volt.

Mindszenty bíboros, Magyarország volt hercegprímása természetesen ismerte azokat a zsolttárokat és azokat a prófétai szövegeket, amelyekben a két-három évezreddel ezelőtt élt zsidó zsolttárosok és próféták hazaszeretete megfogalmazódott. Ezekből most csak egyet idézek:

„Babilon vizei mellett ültünk és sírtunk,
és Siont emlegettük.
Citeráinkat ama földön fűzfákra függesztettük.
Fogvatartóink kérték tőlünk:
Énekeljete nekünk a ti énekeitekből.
– Az Ur énekeit hogyan énekelnénk
a számkivetés földjén?
Jeruzsálem, ha rólad elfeledkezem,
adassék feledésnek jobbkezem.
Ragadjon ínyemhez a nyelvem,
ha rólad nem emlékezem,
s Jeruzsálemet minden örömök között
legtöbbre nem teszem!” (Zsolt 136, 1–6)

(Zárójelben megjegyzem, hogy ez a zsolttár inspirálta Dsida Jenő *Psalmus Hungaricus* c. költeményét és a Boney M. együttes nagy slágerét, a *Babilon folyóit* is.)

De Mindszenty előtt az is világos volt, hogy Jézus is szerette hazáját, miként a népek apostola, Szent Pál is. Jézus megsiratta Jeruzsálemet (vö. Lk 19,41), miként Pál apostol is megtett mindent azért, hogy „a test szerint népéből valót, Izrael fiait” üdvösségre segítse (vö. Róm 9, 3–4).

A hazaszeretet egyébként az elmúlt száz évben több „mélyütést” is elszenvedett.

Az egyik mélyütést a nemzetiszocializmus vitte be, amely a haza- és fajszereket nemes eszméjét fajimádattá és fajgyűlöletté torzította. Túladagolva a legdrágább fűszer is elrontja az ételt és a legjobb gyógyszer is méreggé válik.

Így a hazaszeretetet is iszonyatos bűnök forrásává válik, ha túlméretezzük – elvéve mellőle a krisztusi szeretet eszméjét, amelynek alapja az a hit, hogy Isten a mi egyetlen Teremtőnk, és mi mindannyian az ő gyermekei vagyunk. A nemzetiszocializmus vagy nácizmus ideológiai alapja a fajelmélet, amelyet Alfred Rosenberg öltöztetett tudományos mezbe 1930-ban megjelent, *A 20. század mítosza* című könyvében.

A második mélyítés a proletár internacionalizmus kommunista tanából forrásozott. Ennek az irányzatnak eszmei alapja az osztályelmélet volt. Ezen elméletnek megfelelően mi negyven éven át azt tanultuk, hogy testvéreink a kubai, a belga-kongói és a vietnami proletárok is, de nem testvérünk az a szomszéd, de még az a rokon sem, akit osztályidegennek minősített „népünk vezető ereje”, a Moszkvából vezérelt kommunista párt.

A harmadik mélyítés forrása a kozmopolita globalizmus, amelynek több ideológiai alapja is van. Az első az ultraliberális szemlélet, amely túladagolja a szabadságot, túlhangsúlyozza az egyén, az individuum autonómiáját. Ime, megint egy érték: a szabadság az, amely túlméretezve megöli a haza- és faj-szeretetet. A szabadság, mihelyt szabadossággá torzul, megöli a közösséget, túlhaladottnak minősítve az elkötelezett emberi kapcsolatokra épülő családot, ezzel együtt a világi és egyházi közösségeket, így a hazát is. Nem marad más, mint a szabadsággal rendelkező individuum és a kozmosz. – Így válik az ember a „leselkedő magány” áldozatává (Dsidá), így kerül „négy fal közé” (Kosztolányi), így kerül bele egy olyan „bűvös körbe”, amelyből nincs mód kitörnie (Babits). Így lesz az ember „fenség, észak-fok, titok, idegenség, lidérces, messze fény” (Ady).

A kozmopolita globalizmusnak van egy – az ultraliberális szemlélettel homlokegyenest ellenkező – ideológiai alapja is, amelyet én anti-fajelméletnek nevezek. Ennek alapjait még Alfred Rosenberget megelőzően, 1925-ben Richard Coudenhove-Kalergi gróf vetette meg *Praktischer Idealismus* című művében. Ez a könyv ugyanúgy a sátán műve, mint Rosenbergé. Ennek lényege az, hogy fel kell számolni minden fajt és nemzetet. A világ népeit: feketéket, fehéreket, barnákat, sárgákat mesterségesen össze kell keverni, és az így kialakult egyszínű – vagy inkább semmilyen színű – tömeget egyetlen központi világkormány alá kell helyezni. Úgy tűnik, hogy erre az elméletre csak a múlt század vége felé bukkantak rá Amerikában, és azóta a világ vezető nagytőkés hatalmai mindent megtesznek annak érdekében, hogy az elméletből valóság legyen. Ezt a célt szolgálja természetesen a bevándorlás támogatása, a bevándoroltatás is. A cél megvalósítása érdekében a nagytőke felhasználja többek között a nagy nemzetközi szervezeteket (ENSZ, Európa Tanács, Európai Parlament) és a megvásárolható államfőket is.

Amennyiben ez a terv megvalósul, a különböző népek és nemzetek elveszítik hitüket, hagyományaikat, kulturális gyökereiket, az identitástudatukat, és átalakulnak egy hatalmas, uniformizált robotemberekből álló, jól manipulálható kolhozvá: engedelmes munkaerővé és még engedelmesebb fogyasztóvá. A világkolhoz jelszava ez lehet: egység az egyformaságban.

Ezzel szemben a mi jelszavunk: egység a sokféleségben. Éljen a különböző fajokból és nemzetekből álló népek testvéri közössége. És maradjunk meg mi, magyarok is egy színárnyalatként Európa színes térképén. Babits Mihály *Eucharistia* című versének szellemében növekedjünk „testvér népek közt, mint a fák, kiket mennyből táplál a Nap”.

Sebeők János

Magyar gondolatfutam

„Magam vagyok. Nagyon. Kicsordul a könnyem. Hagyom.” Időnként eszembe jutnak Tóth Árpád *Meddő órán* című költeményének kezdő sorai. Időnként pedig pajkos módon át is alakulnak bennem a következőként: „Magyar vagyok. Nagyon. Kicsordul a könnyem. Hagyom.” Hajszálnyi különbség, egy fránya szó, nem nagy eset. Magam helyett magyar. Eljátszik az ember időnként a gondolatokkal és a szavakkal. Történnék, végbemennek az emberben bizonyos dolgok, ha akarja, ha nem. Olyan ez, mint borotválkozva dudorászni a fürdőszobatükör előtt. Kisöbű titok. Magánügy. Az is volt számomra – magánügy – a bennem időről időre átalakuló Tóth Árpád-vers esete egészen addig, amíg felkérését nem kaptam Szondi Györgytől, a Napút főszerkesztőjétől, hogy méltóztassak valamit szösszenni a magyarság témakörében. Nos, azóta már mindez, amiről fentebb szóltam, közügy. Tartozik, tartozzék másra is. Ne maradjon az én titkom, én igen kis gyónástitkom, annál is inkább, hisz alkalmasint akár meszesemenő következtetések is adódhatnak belőle. Itt van mindjárt a meghekkelt pont maga: „magam” helyett „magyar”.

Magam – magyar. Magyar magány. „Az ám, Hazám!” Egyedülvalóak volnánk? A magány – tapasztalatom szerint – a magyarságtudat egyik legalapvetőbb színezéke, mely hozzáadott értéként hat, hisz karcolatja lelkiületével az univerzális unikalitást.

Lelki magyar magányunkat legtöbbször a magyar nyelvi magány metaforáján keresztül szokás megjeleníteni, ábrázolni. Kísértő képzet: a magyar nyelv zárványként van bezárva a nagy indoeurópai nyelvcsaládba. Nyelvrokaink, a finnek, illetve hantik és manysik vigasztalanul messze „ringnak” tőlünk, hetedhét határon is túl, túl az Óperencián. Közelebbi és távolabbi szomszédaink mind a nagy indoeurópai nyelvcsaláddal tartoznak. Ez a halmaz egyébiránt túlon túl kiterjedt ahhoz, hogy mentálisan csoportként, identitásként legyen megélhető, nem úgy az indoeurópai nyelvcsalád kisebb, de még mindig tekintélyes nagyságú alcsoportjai, melyek már nagyon is megélhető közösségeket formálnak. Ilyen például a szláv nyelvcsoporthoz tartozók. Irigyeljük-e a szláv népeket, amiért szegről végre rokonok? Irigyeljük-e őket a jó társaságért? Amiért tartoznak valahová, tartoznak valahová? „Lennék valakié, lennék valakié.”

A nyelvi magány burkából kitekintve úgy tűnhet, hogy valamely nagyobb nyelvcsaláddal tartozni valódi összetartozás, egyfajta testvéri kötelék lehet. Szó se róla, az első világháború kezdetén Oroszország a szláv testvér Szerbia mögé állt, ám ellenkező példa is akad bőven, gondoljunk csak a lengyel-orosz viszonyra. Viszályra? Vagy itt van az orosz–ukrán viszony. Vajon gondoltak-e a katyni erdőben lengyel tiszteteket árokba lövő orosz – esetleg ukrán – kiskatonák arra, hogy szláv testvéreikkel végeznek épp? És a holodomor generalisszimuza, Sztálin gondolt-e vajon a szláv testvériségre akkor, amikor kiéheztette Ukrajnát? És amikor V–2-es rakéták hullottak Londonra, Churchill vajon foglalkozott-e a német és az angol nyelv közös töveivel? Azonos nyelvcsaláddal tartoz-

ni nem a megértés záloga és nem életbiztosítás a háború ellen. Ne irigyeljünk hát más népeket csak azért, mert papíron, tudományosan több a nyelvrokonuk, hanem inkább utazzunk el Varsóba – lengyel, magyar két jó barát. Népek közt a nyelvrokonság fokától függetlenül is kialakulhatnak történelmi barátságok – lám. Nyelvünk egyedisége miatt a legkevésbé sem kell magányosnak éreznünk magunkat Európában.

E gondolatok merültek fel bennem a magyarított „magam” szó kapcsán, de itt bizony nem állhatunk meg, hisz a „mutáció” nyomán az egész „gén”, mármint az egész vers jelentése, mondanivalója is megváltozott. „Magyar vagyok. Nagyon.” Mit jelentsen ez? Nagyon magyarnak lenni? Nagyon magyar. Mekkora telitalálat a magyarságtudat szívcsakrájába! Hányan is foglalkoztak az elmúlt idő során azzal, hogy ki mennyire magyar... Hogy vajon van-e mértéke avagy éppenséggel mélysége a magyarságnak?

Sokan érzik úgy – érezzük úgy? –, hogy vannak magyarok és még magyarabbak. Megjelenik előttünk – előttük – a térkép, ahol a magyarabbak a magyarság egészén belül egyfajta szórványként vannak feltüntetve.

Sokak számára ilyen képletes és valóságos szórvány a székely magyarság. Töményebben, erőteljesebben, hangsúlyosabban magyar a magyaroknál. Magyar „nagyon”. A Parlament homlokzatán lengő székely zászló is ezt a dacos öntudatot hirdeti fennen. Az ünnepségek, demonstrációk alkalmával a Magyar Himnusz után felzúgó Székely Himnusz is mintha a Magyar Himnusz egyfajta beteljesülése, apoteózisa, felső foka, végkifejlete volna. Tragikus végkifejlet? A Székely Himnusz olyképp tömöríti a magyarságtudatot, amiként a fatimai kegyhely a hitet. A Magyar Himnusz a szentmisék nyugodalmassá méltóságához, a Székely Himnusz a búcsújáró helyek szent eksztázisához hasonlítható.

Mindez nemcsak a szűken értelmezett székely magyarságra, hanem az egész erdélyi magyarságra is érvényes. Ki tudja, meglehet, Erdélyben lakozik a magyarok Istene és igazsága. Ott fakad a titkos magyarságforrás egyenesen a hegyekből. Kétségtelen, hogy Erdélyben valami olyasféle magyar szintiztasággal találkozhatunk, ami határon innen már réges-régen kiveszett. Ez a szintizta magyarság több skanzenszerűen megőrződött pusztá folklornál, ez egy egész értékű, prím lelkeség.

Sokak szerint tehát Erdély az, ami „nagyon” magyar, de tágítható a kör: belefér Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, és talán még Burgenland is. Eszerint a határon túli magyarok a „nagyon” magyarok, a jobban magyarok, a magyarok inkább. Sokak szerint a kisebbségi lét, az üldözöttség tesz igazán magyarrá. A határon túli magyaroknak minden magyar szóért meg kell szenvedniük, ugyanez a határon inneni magyarok számára magától értetődik. Hát persze hogy magyarok a helységnévtáblák, miért is volnának más nyelven írva? Egy magyar helységnévtábla Magyarországon nem feltűnő, bezzeg Romániában... Ott egy magyar helységnévtábláért alkalmasint már harcolni kell. A határon inneni magyarok elkényelmesedett magyarok volnának, akik hozzászórtak a jóhoz, mármint a hazaihoz? És mi van a határon inneni magyarsággal?

Sokak szerint a határon inneni magyarság is dichotóm, tagolt, a Budapest-vidék ellentmondás jellemzi, és máris a népi-urbánus vitánál tartunk. Ebben a vitában igencsak leegyszerűsítve az a kérdés, hogy a népiek magyarabbak-e, mint az urbánusok. Ha a magyarságfogalom a néphagyományból ered, akkor

a válasz vitathatatlanul igen. Egy falusi parasztgazda még őrző, egy városi, főként budapesti ember pedig így értelmezve vesztő, talajvesztett, gyökértelen. Bartók és Kodály gyűjtéseit hallgatva, a néptánc istenadta koreográfiáira rácsodálkozva nehéz elképzelni, hogy a magyarságtudatnak létezhetnek a népiségtől független megfogalmazásai. Talán ez nehezíti meg, hogy a népi-urbánus vita belátható időn belül dűlőre jusson, s amíg dűlőre nem jut, addig jó magyar módra búslakodhatunk. Ne feledjük, az általam átformált Tóth Árpád-versben miután „nagyon” magyarok voltunk, kicsordult a könnyünk, és hagytuk. A nagyság átka? Könny kísérné a magyar nagyságot? Hányszor kísérte, te jó ég, hányszor... Nagy Magyarországtól kis Magyarorszáig, e csonka nem ország országig hosszú volt az út.

A magyar bánat igazi hungarikum. Semmi köze a depresszióhoz, inkább ridegtartású szomorúságnak nevezném, ha már megnevezni kell egyáltalán. És ide kíváncsoznak a Bartók Bélát emigrációba vonulásakor búcsúztató népdal sorai: „Elindultam szép hazámból, híres kis Magyarországból. Visszanéztem félutamból, szememből a könny kicsordult.” Hagyod, hagyjuk kicsordulni? „Kicsordul a könnyem. Hagyom.”

Az, hogy mit is jelent magyarnak lenni, számomra akkor mutatkozik meg a legerősebben, amikor úgynevezett emigráns-interjúkat hallok. A riportalányok minél sikeresebbek, én annál inkább lelombozodom. Honvágyam támad ilyenkor itthon lenni. A tengerjárói mosogatások és nagy beilleszkedések végzetlenül elkésérítenek, és egy hang ilyenkor azt kiáltja bennem: „Gyere haza! Gyere vissza közénk!”

Ülök a buszon. A hangosbeszélő magyarul bemondja, hogy melyik megálló következik. „Fél szavakból megértjük egymást” a hangosbeszélővel. Micsoda szerencse, hogy tudom, mikor kell leszállni.

Tamás Menyhért

Teljes én

Indentitás. Kölcsön-szó. Ízlelgetem, hogy melyik értelmezése áll hozzám legközelebb. Marad a hozott sorsomhoz legillőbb: „teljes én”-nél maradok, mert első irodalmi jelentkezésem óta velem van, bennem feszül, irányít, meghatározza minden megnyilvánulásomat.

Szent fogalom, magyar ihletésű, hét évszázadot sugalló szópár.

Ezért őrzöm benső őrzéssel.

Ezért hoz zavarba, ha, külső jegyként, vallomástevésre kényszerít. Ez már nem rám tartozik, a megírt mű feladata.

A jussolt nyelvújítás előtti anyanyelv, anyelnyelvem érvényesülését kereső varázslatáé.

Korszerű tettere váltva: az illyési törvény kézfogásával...

Vidák István

Magyarnak születtem

Egy kis visszatekintés. Régóta és sok változatban igyekszik a világ egységesíteni az embereket. Életem fele a szocializmusban telt el, és mélyen belém vésődtek a szovjet himnusz sorai: „Ez a harc lesz a végső, / csak összefogni hát, / és nemzetközivé lesz / holnapra a világ.”

Ez jól megvilágítja előttünk a megálmódott szovjet embert. Ilyen soha nem volt, de akkoriban úgy tűnt, hogy lesz.

Hasonló folyamat játszódott le abban az Észak-Amerikában, ahol ugyan nem jártam, de úgy mondják, hogy ott a világ összekeveredett, és ebből megszületett az amerikai állampolgár. Arra most nem térnék ki, hogy a környező országokban hogyan igyekeztek a magyar embert ukránná, románná, szerbbé, szlovákká átnevelni. Összegezve: hátrányaival és előnyeivel együtt ez ma egy világgjelenség, amit a hírközlés és a szórakoztatóipar boldogan támogat. A folyamat előnyei és hátrányai továbbgondolandók.

Hazaszeretet. Nem szívesen használok idegen szavakat. Érdekes módon a hazaszeretet szó manapság egyre ritkábban hangzik el. Az önazonosság kissé nyakatekert, nehezen kimondható, a hagyomány pedig túlzottan széles fogalom. A tiszta forrás megnevezés inkább arra utal, hogy milyen legyen a hazaszeretet, őszinte és tartalmas.

Hazaszeretetem története. Kilencéves koromban az ablakunk alatt vonultak el az orosz tankok Budapest központja felé. Jól emlékszem az angol feliratos, repülőről ledobott csokoládés dobozokra, majd a zöld színű Csepel teherautókra, amire a szomszédunk is feltette értékesebbnek tartott „motyóját”. Nyitva a határ, meneküljünk nyugatra! – hallatszott mindenhol. Mint gyermek megkérdeztem, mi miért nem csomagolunk? Édesanyám azt mondta: mi itt születünk, nekünk ez a hazánk, és jóban, rosszban, kitartunk mellette. Így aztán maradtunk, míg a többiek elmentek.

Ez volt az indíttatás, majd az évtizedek során e szavak gyökeret vertek bennem. Bárhova mentem, mindig visszakíváncoltam. Életem nagy részét keleti utazásokkal töltöttem, mert a kilencvenes években külföldön megtartott tanfolyamainkkal egy kis többletjövedelemre tettünk szert. Ez fedezte az utazásainkat a magyarság bölcsője felé. Sokan elindultak már előttünk, és lehet, hogy több eredményre jutottak. Eredendően hazaszeretetünkől megszületett meg Kelet megismerésének vágya.

Hazaszeretet tárgyakban. Mint alkotó emberek igyekeztünk az anyagot, amit formáltunk és formálunk, magunk összegyűjteni a természet gazdag kertjében. Így aztán jómagam (István) belegyökeredtem a földbe. Talán kissé nevetségesen hangzik, de minden vízparton növekvő gyékényszál rokonom, egyben szülőföldem, hazám része. Itt van az én kincsem elásva. Évente újjászületik, csak le kell hajolnom érte. Hasonló gondolatok övezik a juhokról lenyírt gyapjút, amivel az utóbbi évtizedekben ismerkedünk. Nem tudok érzelmek nélkül elhaladni egy juhász nyája és kutyája mellett. Az

ezekből az anyagokból általam, vagy mások által előállított tárgyak nekem a hazát jelentik.

Hazaszeretet tájakban, emberekben. Hasonlóan vagyok a tájakkal. Az ember semmit nem vihet magával a túlvilágra. A tájakat, mint mindent, újra és újra látni kell, főleg azokat, amelyeket szeretünk. Ilyen egy sajátos alakú domboldal vagy egy sárguló erdő, vagy a messze ködlő hegyek egymás mögötti láncolata. Persze nem jut messzire az ember a természet csodálatával, ha nem veszi észre a benne élő embert. Azt az embert, aki a vad, érintetlen természet a maga képére és hasznára alakította. Elég egy öreg gyümölcsöskert ahhoz, hogy szívemet öröm töltse be. Elég néhány idős ember vagy fiatal lányka becsületes nézése vagy mosolya. Ez az én hazám, ezt őrzöm magamban. Ezt senki nem tudja elvenni tőlem.

Zsugorodó hazaszeretet. Ülök Bakuban a földalattin, de lehetnék Tbilisiben vagy Jerevánban. Emberek állnak és ülnek körülöttem. Rájuk pillantok, nem tudom, hogy hol vagyok. Akár odahaza is lehetnék, vagy bárhol. Nézem a cipőjüket, a nadrágjukat vagy a szoknyájukat, az ingüket, sapkájukat, és megrettenek: már minden ennyire hasonló szerte a világon? Aztán meglátom az arcukat, és rájövök, hogy azt még nem tudták lecserélni. Abban még évezredek őrződnek és köszönnek rám. Tudom, hogy ez nem nagy vigasz. El is határoztam, hogy amennyiben egyszer filmet készítek magyarságomról, akkor abban csak arcok lesznek, általam kiválasztott, számomra kedves, magyar arcok. A címe is megvan a filmnek: *Magyarnak születtem*.

Tudom, hogy erről nem tehetek, de tehetek arról, ami ezután történt velem.